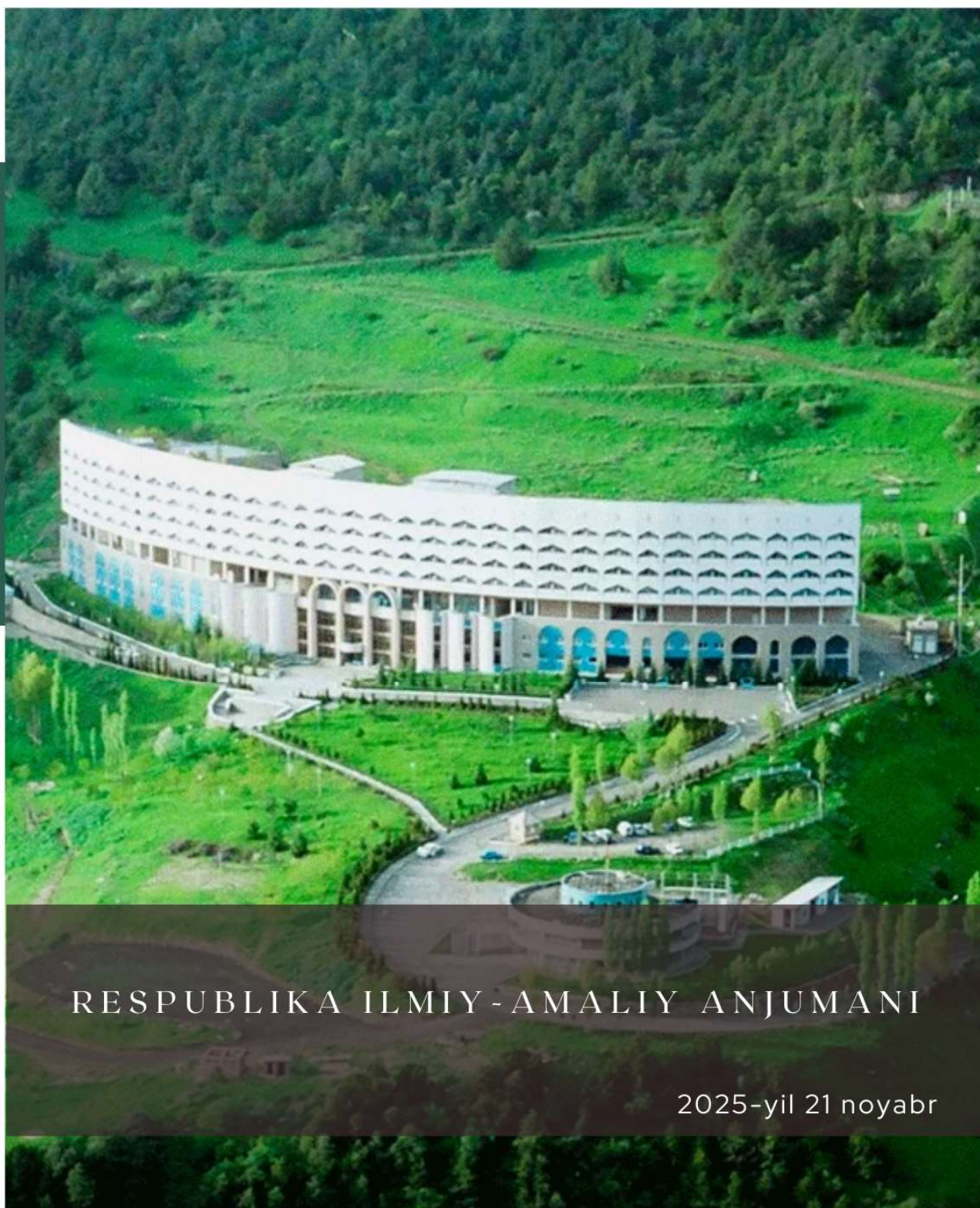

KONFERENSIYA

“JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY
YO’NALISHLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

2025-yil 21 noyabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

**JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY YO‘NALISHLARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
*mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari
to‘plami*
(2025-yil 21-22-noyabr)

JIZZAX-2025

Jizzax viloyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari: muammo va yechimlar. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Iqtisodiyot va turizm kafedrası, 2025-yil 21-22-noyabr. 580-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globallashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur‘atlar bilan rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e‘tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma‘ruza tezislari to‘plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo‘nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o‘qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas‘ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay‘ati a‘zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O‘ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo‘rayev M.M.

Mazkur to‘plamga kiritilgan ma‘ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlarning to‘g‘riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

3. Zokirjon o‘g‘li Z. S. MARKAZIY OSIYODA MINTAQAVIY INTEGRATSIYANING MADANIY VA SIVILIZATSIYAVIY ASOSLARI //Scientific Conference on Multidisciplinary Studies. – 2025. – C. 84-88.
4. Komiljonovna B. M. MARKAZIY OSIYO-JAXON SIVILIZATSIYASINING AJRALMAS QISMI //Continuing education: international experience, innovation, and transformation. – 2026. – T. 3. – №. 1. – C. 82-86.
5. Durdona D. TERMIZ-QADIMIY SIVILIZATSIYA O‘CHOG‘I //SHOKH LIBRARY. – 2025. – T. 1. – №. 11.
6. Jabborova S. JAHON SIVILIZATSIYASIDA BUXORONING O‘RNI //NEW APPROACHES IN EDUCATION: PEDAGOGY, INNOVATION, AND DEVELOPMENT. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 90-94.
7. Kamolov D. YOSHLAR TARBIYASIGA HUQUQIY, AXLOQIY VA SIYOSIY MADANIYATNING UZVIY ALOQADORLIGI //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – T. 1. – №. 3. – C. 430-433.
8. Kamolov D. THE MORAL VIEWS ON PUBLIC ADMINISTRATION AND LEADERSHIP IN NIZAMULMULK’S “THE POLICY” //Journal of Contemporary World Studies. – 2024. – T. 2. – №. 2. – C. 47-50.

O‘ZBEKISTONDA BALIQCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ISTIQBOLLARI

Bo‘ltakov Sardor Oqbo‘ta o‘g‘li

O‘zMU Jizzax filiali “Iqtisodiyot turizm” kafedrası assistenti

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada O‘zbekistonda baliqchilik tarmog‘ini rivojlantirishning iqtisodiy istiqbollari, sohada amalga oshirilayotgan islohotlar va innovatsion yondashuvlar tahlil qilingan. Baliqchilikni rivojlantirish orqali oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlash, eksport salohiyatini oshirish, bandlikni kengaytirish va iqtisodiy samaradorlikni kuchaytirish imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, tarmoqni modernizatsiya qilish, investitsiyalarni jalb etish va raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish istiqbollari asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: baliqchilik, iqtisodiy samaradorlik, akvakultura, oziq-ovqat xavfsizligi, innovatsiya, investitsiya, eksport salohiyati.

Kirish

Bugungi kunda qishloq xo‘jaligi tarmoqlarini diversifikatsiya qilish va oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlash har bir mamlakat oldida turgan muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Baliqchilik tarmog‘i aholining oqsilga boy oziq-ovqat mahsulotlariga bo‘lgan ehtiyojini qondirishda muhim rol o‘ynaydi. Jahon

amaliyotida akvakultura tarmog‘i jadal rivojlanib, iqtisodiyotning muhim yo‘nalishlaridan biriga aylanmoqda [1].

O‘zbekistonda ham so‘nggi yillarda baliqchilikni rivojlantirish, yangi suv havzalarini tashkil etish va intensiv texnologiyalarni joriy etish bo‘yicha keng ko‘lamli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Shu sababli baliqchilik tarmog‘ining iqtisodiy istiqbollari o‘rganish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Mazkur maqolaning maqsadi – O‘zbekistonda baliqchilikni rivojlantirishning iqtisodiy istiqbollari tahlil qilish va sohaning kelgusidagi rivojlanish yo‘nalishlarini asoslashdan iborat.

Baliqchilik tarmog‘ining iqtisodiyotdagi o‘rni

Baliqchilik qishloq xo‘jaligining muhim yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlashda muhim ahamiyatga ega. Baliq mahsulotlari inson organizmi uchun zarur bo‘lgan oqsil, vitamin va mineral moddalarga boy hisoblanadi [2].

Baliqchilikning iqtisodiy ahamiyati quyidagilarda namoyon bo‘ladi:

- aholini oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta‘minlash;
- yangi ish o‘rinlari yaratish;
- eksport hajmini oshirish;
- qishloq joylarda daromad manbalarini kengaytirish;
- kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish.

So‘nggi yillarda mamlakatimizda baliq yetishtirish hajmi ortib borayotgan bo‘lsa-da, tarmoqning iqtisodiy salohiyati to‘liq ishga solinmagan. Bu esa sohani yanada rivojlantirish zaruratini yuzaga keltiradi [3].

O‘zbekistonda baliqchilikni rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar

Mamlakatimizda baliqchilikni rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Baliqchilik xo‘jaliklarini qo‘llab-quvvatlash, yangi sun‘iy suv havzalarini tashkil etish va intensiv texnologiyalarni joriy etish bo‘yicha qator dasturlar amalga oshirilmoqda [4].

Amalga oshirilayotgan asosiy chora-tadbirlar:

- baliqchilik xo‘jaliklariga subsidiyalar ajratish;
- kredit va investitsiyalarni jalb etish;
- zamonaviy texnologiyalarni joriy etish;
- baliq yetishtirish hajmini oshirish;
- eksport imkoniyatlarini kengaytirish.

Mazkur islohotlar baliqchilik tarmog‘ining iqtisodiy samaradorligini oshirish va raqobatbardoshligini ta‘minlashga xizmat qilmoqda.

Baliqchilikni rivojlantirishning iqtisodiy istiqbollari

O‘zbekistonda baliqchilikni rivojlantirish uchun katta iqtisodiy imkoniyatlar mavjud. Mamlakatda mavjud suv resurslari, iqlim sharoiti va ichki bozor talabi sohani kengaytirish uchun qulay sharoit yaratadi.

1. Oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlash

Baliq mahsulotlari aholining sifatli oziq-ovqatga bo‘lgan ehtiyojini qondirishda muhim o‘rin tutadi. Baliq yetishtirish hajmini oshirish orqali ichki bozorni mahalliy mahsulotlar bilan ta‘minlash mumkin.

2. Eksport salohiyatini oshirish

Baliq va baliq mahsulotlariga xalqaro bozorda talab yuqori. Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali eksportbop mahsulotlar ishlab chiqarish va valyuta tushumini oshirish mumkin [5].

3. Bandlikni ta‘minlash

Baliqchilik tarmog‘ini rivojlantirish qishloq joylarda yangi ish o‘rinlari yaratadi. Bu esa aholi daromadlarini oshirishga xizmat qiladi.

4. Innovatsion texnologiyalarni joriy etish

RAS, biofloc va raqamli monitoring kabi texnologiyalarni joriy etish orqali hosildorlikni oshirish va tannarxni kamaytirish mumkin. Bu esa iqtisodiy samaradorlikni oshiradi [6].

Baliqchilikni rivojlantirishda muammolar va ularni bartaraf etish yo‘llari

Tarmoqni rivojlantirishda ayrim muammolar mavjud:

- zamonaviy texnologiyalarning yetarli joriy etilmagani;
- malakali mutaxassislar yetishmasligi;
- investitsiya resurslarining cheklanganligi;
- yem-xashak narxining yuqoriligi.

Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun:

- ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish;
- investitsiyalarni jalb qilish;
- mutaxassislar tayyorlash;
- davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash choralari kuchaytirish zarur.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda baliqchilikni rivojlantirishning iqtisodiy istiqbollari kengdir. Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, investitsiyalarni jalb qilish va davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash orqali baliqchilik tarmog‘ining iqtisodiy samaradorligini oshirish mumkin.

Baliqchilikni rivojlantirish oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlash, eksport salohiyatini oshirish va aholi bandligini ta‘minlashda muhim omil hisoblanadi. Shu bois mazkur tarmoqni innovatsion asosda rivojlantirish mamlakat iqtisodiyotining barqaror o‘shishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. FAO. The State of World Fisheries and Aquaculture. Rome, 2022.
2. Karimov B. Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2021.
3. Abdullayev A. Akvakultura asoslari. – Toshkent, 2020.
4. O‘zbekiston Respublikasi baliqchilik sohasini rivojlantirishga oid qarorlar, 2020–2024.
5. Xolmatov R. Agrar iqtisodiyotda innovatsiyalar. – Toshkent, 2022.
6. Smith J. Modern Aquaculture Technologies. – London, 2021.